

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczna u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 24.

Kossuthék szekere.

A jelszót kiadták. Ki a katolikus elemekkel a függetlenségi pártból. Az első lépés az volt, hogy a kiátkozott Eötvös Karolust visszaczipelték a párt kötelékébe. Kossuth Ferencz pedig egy sikkes balletugrással a *Magyarországtól* visszalebbent az *Egyetértés* című nyomtatványhoz.

Erre aztán következett a felekezeti elítélő katolikus vallású Ugron Gábor ismeretes nyilatkozata az autonómiai kongresszuson, a melyet a protestáns függetlenségi pártiak áskálódásai régi idők óta provokáltak.

Ugron ellen erre valóságos hajsza indult meg, mely abban a bizonyos zabhegyezésben csucosodott ki. A tiszai per nagy alakja Eötvös Károly és társai nem tűrhetik Ugront a Házban, mivelhogy zabot szállított a katonáknak és ezáltal konkurencziát csinált az Izraelnek. Most, miután ez a zabhegyezési művelet fiaskót vallott, azzal vádolják Ugront, hogy hamisított borokat vásárolt valami Tauszigtól és azokat a maga borai gyanánt árulta.

De a feldühödött confessionalismusnak ez még mind nem elég.

Komjáthy Béla nyílt ülésen követeli a felekezeti iskolák megszüntetését, a tanítórendek elűzését, Olay Lajos pedig a papokat akarja a parlamentből kizárni, míg a szövetséges Pesti Hirlap a

katholikus főrendeket akarná elűzni a főrendiházból.

A párt lapja az *Egyetértés* a leg-erősebb katolikusellenes hangulatu cikket írja, míg a királyi főudvarmester védszárnyai alatt csiripelő *Magyar szó* protestáns rovatot nyit és vezet.

Mindennek oka pedig nemcsak az Izrael kedvében való járásnak pénzügyileg előtérbe toluló szüksége, nemcsak a régi vallási ellentétek hajszolása, hanem egyrészt azon körülmény is, hogy a felekezeti garázdálkodásai miatt szétzúllásnak induló protestánsok figyelmét a vallásuk valódi veszedelméről elterelve, a katolikusokra irányítsák és feltűzeljék, másrészt pedig, hogy a közvéleményt elkészítsék és megdolgozzák a katholicizmus elleni újabb harcokra.

Erőszakoskodniok tehát kell annál is inkább, mert a katholicizmus az egész országban végképpen elfordult a Kossuth fracziótól, a mely a függetlenségi eszme kompromittálásánál egyebet csinálni immár se nem bir, se nem akar.

Mindezzel az ország katolikus közönsége tisztában kell hogy legyen, annál is inkább, mert jóra való keresztény ember nem szokott betolakodni oda, ahonnan kinéznek, még kevésbé oda, ahol megmarják.

Az ideális állapot az volna, hogy az embernek bármely politikai párthoz lehessen tartoznia anélkül, hogy vallásával ellentétbe kerülne, mivel hogy a közjogi és nemzetgazdasági kérdések nincsenek minden esetben szoros vonatkozásban a

vallással. De ha egy politikai párt elég szerencsétlen a katolikus polgár hitét, egyházát és ennek intézményeit proskribálni, akkor önmaga hívja fel a katolikusokat arra, hogy a magok érdekeit védelmezzék meg úgy, ahogy éppen tudják.

És azok tudni is fogják, hogy mit csináljanak. Egyet azonban nem fognak megtenni, azt t. i., hogy azon szekér után fussanak, amelyre fel nem veszik őket.

Nekünk úgy tetszik, hogy itt volna már az ideje az olyan politikások eltávolításának, akiknek igen jól esik a katolikusok türelme, pártfogása és pénze, de amellet a »sötétben ólálkodók«-kal is szívesen paktálnak. Ugy véljük, hogy a katolikus hazafiaknak szégyen volna és gyalázat, ha mindenféle politikai ábrándozók által becsapatni engednék magukat. A katolikusok nem szokták a hazafiságot felekezeti szerint mérni, de jól teszik, ha az ez irányban settenkedőket lehetetlenné teszik szóval és szavazattal.

Ha tehát Eötvösök azt akarják, Bánffyék abban dolgoznak, hogy kimenjünk az iskolákból, jól van; kimegyünk az életbe, az utcára és a házakba és megmagyarázzuk a népnek, hogy kik azok, akik hitét letiporni, szavát megvásárolni, hazáját pedig undok testvérharcok mezejévé tenni akarják.

Ez a tennivalónk azokkal szemben, akik mind vakmerőbben, és mindinkább erősödve tönkre tenni szeretnék a keresztény Magyarországot!

Gedeon.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A c z i l i n d e r.

Irta: Krüger Aladár.

Geszti Miklós, városi számvéviségi ideiglenes számfelülvizsgáló éppen harmadik évfordulóját ünnepelte ama nevezetes eseménynek, hogy a Réti népkör táncszertélyén megismerkedett Emmával, az isteni Emmával! a sarki vegyes kereskedő nem egyetlen s gonosz nyelvek szerint nem is bájos, de azért művelt leányával.

Az ünnep fölötti elmékedés eredménye egy csokor ibolya és egy merész elhatározás vala. Az ibolya rendeltetése volt egy napi örömet szerezni a bájos, vagy mondjuk: művelt Emmának, a merész elhatározás pedig nem egyébre czélt, mint örök boldogságra.

Utóvégre a legmegátalkodottabb materialista is hisz az öröklétben, ha az ideálja szépségéről, jószágáról s kettejük boldogságáról van szó. Az igaz, hogy ebben aztán alaposan csalódik. Hanem azért hisz benne s akkor miért ne hitne benne egy városi számvéviségi ideiglenes számfelülvizsgáló is?

Röviden, Geszti Miklós arra a merész elhatározásra jutott, hogy döntő rohamot intéz Emmáskája szíve és keze ellen, hogy aztán felvegye Hymen rózsásnak állított bilincseit. Az ostromnál előcsapatokul küldte a kis ibolyákat,

aztán kellett következnie neki magának, illően fölszerelve ostromszerekkel.

Az ám! Az ostromszerek. Geszti Miklós vár. számv. id. számf. napid. ur belenézett a tükörbe s fájdalommal konstátálta, hogy ostromszereknek nagy szükében vagyton.

— Pedig hát legény volnék én vagy mi, dörmögte. A bajuszom ugyan minden ápolás daczára megátalkodottan lefelé kunkorodik. Ezen még csak segítünk valami erélyes kurával. De az orrom meg még makacsabban felfelé kunkorodik, a min már bajosabb segíteni. Legfeljebb azt tehetem, a la Hamlet, mély gondolatokba merülve lefelé hajtom kissé a fejemet állandóan. A fekete ruhám pecsétjein majd segít a benzin, a sárga nyári fél czipőmet is be lehet feketíteni és fekete karisnyával maszkirozni a hiányzó részt. Egész elegáns leszek, nem is hiányzik hozzá más, csak egy — czilinder.

Ennél a gondolatnál elkeseredve gondolt a világra, mely a szegény városi díjnokoknak nem engedi meg még az a fényűzést sem, hogy czilindert hordjanak. Igazi hamleti töprengések közt ment fel a hivatalba, mikor utközben hirtelen észrevett a Gelb Salamon előnyösen ismert férfi divatcikk és fűszerkereskedésében egy hatalmas plakátot ezzel a felirattal:

Mindenki

Hohó! ! itt vásároljon, a kinek ! Megállj!
 ! nincs pénze! !

— Ehhez a mindenkire én is hazzátartozom, elmékedett Geszti ur s belépett a boltba.

Az adás-vevési ügylet rövidesen megkötetett. A díjnok ur kapott egy egészen új(nak látszó, kétszer vasalt) czilindert s adott érte ígéretet heti egy korona részletfizetés erejéig tíz héten keresztül. A czilindert rögtön föltette s úgy ment a hivatalba.

Örömmel tapasztalta, hogy ma tekintélyt a czilinder ad s nem az, a mi alatta folytatódik.

Ha eddig a trafikoshoz beszólt s kért négy kurta szivart — hitelbe, rendesen ez volt a válasz:

— Igen szívesen, kedves Geszti ur, de éppen most kifogyott. Jövő héten jön új szállítmány, akkor szolgálok, de ugyanakkor szabad lesz reménylenem a múlt évi hitel-szivarak árát?

Különös, hogy ez a jövő heti szállítmány soha sem érkezett meg. Az igaz, hogy a trafikos is csalatkozott a fizetés iránt táplált reményeiben.

Mikor Geszti ur a fényes czilinderben elhaladt a trafik előtt, a boltos alázatosan megemelte a süvegét:

— Alázatos szolgálja, fogalmazó ur! Parancsol talán néhány Kuba-szivart?

Persze, hogy parancsol. Hatot kiválasztott a kereskedő boldog mosolyai közt, mely mosolyok arra a kijelentésre sem tündek el, hogy — tessék felírni a többihez.

— Kérem ássan. Tudom én, hogy most az első fizetés az új berendezkedéshez kell. De

A miniszterelnök Bécsben.

— Az új kvóta-mozgalmak kezdete. —

— Saját tud. táv. —

Budapest, márcz. 24.

Ismét nagy fontosságú politikai mozgalmak előtt állunk, — Széll Kálmán miniszterelnök ma Bécsbe ment.

Benfentes politikai körök a miniszterelnök bécsi útját úgy magyarázzák, hogy ez az út a küszöböt képezi ama nagy politikai mozgalomnak, melyek a *kiegyezés megoldatlan kérdései* körül ismét kezdetüket veszik. A miniszterelnök most mindent újból fog kezdeni a maga terve és izlése szerint s eme új hadjárat tervét, — mert valóságos hadjárat lett az a magyar érdekekért — most ő maga ment bemutatni a királynak. — Hogy mennyiben fog eredményre vezetni ez az új hadjárat, azt az osztrák »legzavarosabb« politikai viszonyokból most nem lehet megállapítani előre, de felteszi mindenki, hogy Széll Kálmán miniszterelnök körömszakadtáig fogja védelmezni a magyar érdekeket és nem fog engedni ischli klauzulát és aránytalan kvótát.

Tervbe van véve a kvóta tárgyalások megkezdésén kívül még a *delegáció összehívása és a harmadik ülészek berekesztése is*.

A miniszterelnök bécsi útjának eredménye iránt politikai körökben igen nagy az érdeklődés.

Az ő Felsége személye körüli minisztérium.

A F. N. írja: Mint halljuk, gróf Wenckheim Frigyes, kit elsősorban jelöltek az ő Felsége személye körüli miniszterségre, nem hajlandó ezt az állást, vagy bármi más hivatalos állást elfoglalni. Ennélfogva ez a jelölés, mely oly általános rokonszenvvel találkozott volna, többé fenn nem áll. — Értesülésünk szerint a többi, ez állásra a sajtóban eddig hangoztatott kombinációk szintén tárgytalanok. Mindamellett valószínű, hogy az ő Felsége személye körüli minisztériumban már közelebb egy a miniszteri, mint az államtitkári állásnak lesz gazdája.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 24.

Perczel Dezső elnök megnyitván az ülést, több kérvényt mutatott be az olasz borvám fölemelése tárgyában. Aztán felolvastatta az indítvány könyvet, melybe be van jegyezve a Visontai Soma által benyújtott törvényjavaslat az ügyvédek nyugdíjgyének törvényes rendezése tárgyában.

Az indítvány ki fog nyomtatni, szétosztatni és a Ház annak idején annak megindoklására határnapot fog kitzüni.

A Ház ezután megválasztotta a kvótabizottság képviselőházi tagjait. A választás eredménye a következő: gróf Apponyi Albert, Buzát Ferencz, gróf Csáky Albin, Falk Miksa, Horánszky Nándor, Láng Lajos, Matlekovics Sándor, Pulszky Ágost, Tisza Kálmán, Tomasich Miklós.

Következett a napirend:

az igazságügyi költségvetés

tárgyalásának folytatása.

Plósz Sándor igazságügyminiszter reflektálni kíván a vita során elhangzott megjegyzésekre. Mindenekelőtt a törvényalkotási munkálatokról. Legfontosabb ezek között a polgári törvénykönyv megalkotása. Az előkészítési munka már annyira haladt, hogy a törvénytervezet a nyár folyamán valószínűleg bemutatható. A másik fontos munka a polgári perrendtartás. Minden erejéből azon lesz, hogy ezek a munkák mielőbb elkészüljenek. Ezzel kapcsolatban kívánja rendezni a sommás eljárás némely hiányait, a fizetési meghagyásokról szóló törvény módosítását és a községi bíráskodást. Az életbeléptetési eljárás folyamán fogják a tőzsdebírói eljárást is szabályozni. (Helyeslés.) Olyan módon, hogy a törvény hatáskörökre terjedjen ki. (Zajos helyeslés.) Ami a telekkönyvi intézményt illeti, a fő baj az, hogy a telekkönyvek nem mutatják a tényleges állapotot. A betétszerkesztési eljárás nem vált be, 12.800 község közül eddig 10 esztendő alatt csak mintegy 800 községgel készültünk el. Ez így tovább nem mehet. (Zajos

helyeslés.) A kataszteri és telekkönyvi intézményt összhangzásba kell hozni.

A büntető törvénykönyv egyes intézkedései szintén módosítandók lesznek. A csalásról szóló törvényt ki kell terjeszteni azokra az esetekre, melyeket a modern életet felszínre hozott. A leánykereskedést is fel kell venni a büntető törvénykönyvbe. Le kell szállítani a büntetések minimumát.

Az ügyvédi nyugdíj országos rendezésére szerinte ez ügyvédi rendtartás nem nyújt semmi alapot. Ha egy kis kamara egy nyugdíjalapot akarna szervezni és tagjaira évi 300 illetéket vetni ki, hol maradna a szabad ügyvédkedés? Az is megfontolandó, hogy egy ügyvédi nyugdíjintézet nem-e növelné az ügyvédi pályára való tolongást? Mindazonáltal Visontai tervezetét megfontolás tárgyává fogja tenni.

A mi az új bünvádi perrendtartást illeti, ennek életbeléptetése törvény által kötelező volt. Hiszi és reméli, hogy ez a nevezetes reform teljesen be fog válni. Hogy vannak-e ennek az eljárásnak hiányai, azt csak az idő fogja megmutatni. Ma még korai volna ezekről beszélni.

A mi a bünvádi perrendtartás 437-ik szakaszát illeti, szóló és a koronaügyész azt hiszi, hogy a kuriának nincs joga az esküdt-széki verdiktet megváltoztatni. Ha a kuria mégis ellenkező felfogásnak hódolna a törvény betűszerinti értelmezésében — s akkor nem fog habozni a szakaszt megfelelően módosítani (Zajos helyeslés.)

Szól ezután a központi adminisztráció egyesítéséről, belevonva a vidéki adminisztrációt is. Szaporítandónak tartja a segédtelekkönyvvezetőket, mert ezek nagyrészt ugyanazon munkát végzik, mint a telekkönyvvezetők. Átmeneti állásnak kell ezt tekinteni. Nagy súlyt helyez a *kezelői állásokra*. Az *irnokok* és a *díjnokok* helyzetét javítani kell. Ebben az *irógépek* jönnek segítségére. Két irógéppel 3 díjnok munkáját lehet elvégezni s így a díjnokok fizetése javítható.

Az albirókból, a kik hivatalvezetésre nem képesítvék, de különben szorgalmasak, *másodjárásbírákat* fog kreálni.

Áttér a *viszonosságra Ausztriával*. A mi megkereséseink lassabban intéztek el Ausztriában, mint az övéké nálunk. Ő majd talál

azért gratulálok az előléptetéshez! Alázatos szolgálja, fogalmazó ur!

A sarki koldus, a ki eddig soha sem kért tőle pénzt, most lekapta a rongyos kalapját: — Nagyságos ur, hat árva gyermekem éhezik otthon, a hetedik tegnap halt meg, a feleségem beteg . . .

Inkább a »nagyságos« czimtól, mint a hat »árva« gyermektől meghalva, odaadott Geszti ur egy kétfülleres darabot. Mikor belépett a hivatali ajtaján, a dicsőség boldog érzetében már csaknem maga is elhitte, hogy kinevezték nagyságos fogalmazó urnak.

A kollégák sovány arcai még hosszabbra nyultak a csodálkozástól a czilinder láttára. Némán, csöndben fogadták, megbámulták, mint az éhes ember a czukrász kirakatát, aztán az egyik komoly arczalodalépett Gesztihez:

— Édes barátom, fogadd mindnyájunk őszinte részvétét!

Geszti nagyot csodálkozott ezen.

— Részvétet? Mi az ördögért?

— No hát az amerikai nagybácsiért, a ki nek a hagyatékából ezt a tékozlást megengeded magadnak . . .

Komolyan volt mondva, Geszti sem tehetett mást, mint hogy elfogadta a részvét alakjában rejtkező gratulációt s így pár perc múlva az egész városháza tudta, hogy Geszti Miklós örökölt. A polgármester ur is, mikor

keresztül ment a hivatalon, megszólítással tüntette ki:

Fogadja részvéteket, kedves Geszti ur. Szegény nagybácsi! No de gondom lesz önre!

Geszti pedig arra gondolt, hogy vajjon mire félre boszorkányhatalom rejtekezhetik egy czilinderben? S vajjon győz-e ez a boszorkányhatalom a női szíveken is?

Hát persze hogy győz! Mikor Geszti délután dobogó szívvel és büszkén égre törő czilinderrel Emmáékhoz sietett, a leány kisírt szemmel fogadta. Geszti meghökkenve állt meg.

— Édes kisasszony, az Istenért, mi történt?

— Szegény . . . nagybácsija . . . tudja, nekem érző szívem van, . . . mikor megtudtam a gyász hírt . . . oh, azóta nem volt egy nyugodt perczem . . .

Zokogás szakította félbe, gyöngye lábainai megcsuklottak, úgy hogy Geszti ur egész önkéntelenül karjait nyújtotta feléje. Véletlenül (oh, bizonyára véletlenül) a gyöngye lábainak még jobban megcsuklottak, Geszti ur karjai kissé szűkebbre szorultak össze s egyszerre egész véletlenül az érző szívű, művelt Emmácska ott zokogott Geszti férfiúi vállán. Geszti urnak nem kevésbé érzékeny a szíve; síró nő ő nem tud látni. Hát még ha az a nő a saját ideálja és az ő karjaiban zokog? Bizony Geszti ur férfiúi szeméből is kigördült néhány nehéz könnyesepp a szegény nagybácsiért.

Bejöttek a többi lányok is, mind részvéttel állották körül őket; a mama sem találta illetlennek a helyzetet.

— Vigasztalódjék, kedves Miklós. Majd küld az Ég vigaszt is . . .

— . . . egy angyal alakjában, kottyant közbe a legkisebb leány, a miért is a mama nem késett erélyesen a lábára lépni.

A papa gyászfátyolt hozott.

— Láttalak, édes *fiam*, szólt, különösen hangsúlyozva azt, hogy »fiam« s láttam, hogy nincs gyászfátyol a czilindereden. Nézd, ez igen jól fog állani rá. Remélem, elfogadod ajándékba — tőlem?

Hogyne fogadná el? Még meg is köszönte, annyival inkább, mivel megfizetni úgy sem tudta volna.

A papa rátette a fátyolt a czilinderre, aztán kiment a boltba s folytatta a félben maradt tárgyalást három mérges ural.

— Mondom, hogy csak időre van szükségem. Leendő vőmre most szállt nagyobb örökség, várják meg az esküvőt s akkor csöndön kívül rendbe hozunk mindent.

A három mérges ur szelíd arczczal távozott, a papa pedig boldogan dörzsölte a kezét.

Csak egy volt nála boldogabb; Geszti ur. Ő volt ma a nap hőse. Élcein (lásd Baczúr Gazi adomatárát) nagyokat nevettek, a mama éppen majdnem kipukkadt. Mikor zálogosdít

egy modust, melyről csak annyit említ ezuttal, hogy semmi esetre se fog oly modushoz hozzájárulni, mely állami önállóságunkat sértené.

Az igazságügyi *építkezésekre* nézve nyilvántartják a sürgőseket. Így Krassóban, Kolozavárt, Lugosban stb.

A miniszter végül részletesen szól az egyes teendőkről s bizonyítja a debreczeni táblai elnök levelével — Polónyival szemben — hogy a tábla területén, tehát Szoboszlón is, a bíróságok a budapesti Flóra-gyár gyertyájával láttatnak el s nem osztrák gyertyával.

A költségvetést elfogadásra ajánlja.

A Ház elfogadja.

A kuria tételénél

Komjáthy Béla: Egy francia lap olyképpen értelmezte Bartha Ödön beszédének egy részét, hogy ő a birói kart megvesztegetéssel vádolta. Bartha nevében kijelenti, hogy a vád nem az egész birói karra, hanem csupán sporadikus esetekre vonatkozik.

Polónyi Géza: A pótbirói intézményt, melynek eltörlését örömmel fogadták, most a kisegítő biró formájában a kuriai birói karba csempészték be. Ezáltal megtörténik, hogy a több évig működő kisegítő birókat nem tudják hol alkalmazni.

A szoboszlói járásbiróság gyertyáira bemutatja a járásbiró által beküldött s egy Bécs mellett osztrák gyár által irt levelet, mely a gyertyák onnan való szállításáról szól.

Plósz Sándor: A kisegítő birói intézményt helyesnek nem találja, de addig, a míg a kuriai birák létszáma törvény úján megváltoztatható nem lesz, addig ezen a bajon segíteni nem lehet. De közel jövőben törvény útján intézkedni fog.

A törvényszékek, járásbiróságok tételénél

Bernáth Béla kéri a minisztert, álljon el attól a szándékától, melylyel Tokaj városából a járásbiróságot áthelyezni akarja.

Komjáthy az ungvári törvényszék visszaállítását kéri.

Nagy Mihály a kecskeméti bírósági tisztviselők fizetés javítását kéri.

Molnár Béla reflektál Komjáthy felszólására.

Plósz kijelenti, hogy Tokajtól nem szándékozik elvenni a járásbiróságot.

Tomcsányi László szintén az ungvári sérelmeket teszi szóvá.

Több szónok nem lévén feljegyezve, elnök kijelentette, hogy az igazságügyi költségvetést a Ház úgy általánosságban mint részleteiben elfogadta.

Ezzel az ülés fél 1 órakor véget ért.

Hány földbirtokos van Magyarországon?

Éppen most, mikor új birtokpolitikai kérdések foglalkoztatják a közvéleményt, jelenik meg az országos statisztikai hivatalnak *Daranyi* földmivélségi miniszter rendeletére a birtokok nagyság és jelleg szerint való földmiveléséről szóló munkája, mely a gyűjtött anyagot mezőgazdasági üzem szerint csoportosítja és mintegy a gazdaságok egyéni jellegét domborítja ki.

A gazdaságok száma 2.795.885. Miután egyesítették a különböző határokon, de egy kézben levő birtokokat — ez a szám véglegesnek tekinthető a mezőgazdasággal foglalkozók száma 4.447.088 lévén, ekként a mezőgazdálkodással foglalkozók 62 százalékának van gazdasága. A Tisza-Maros szögén sehol sem marad ez az arányszám 65 százaléknál kisebb. Egyedül *Békésben* a mezőgazdasággal foglalkozók 62 százalékának nincsen saját birtoka, ellenben *Hajdubán* már 76, *Báta-Bodrogon* 86 százalék, *Biharban* 85 százalék a saját javain gazdálkodik. Legkedvezőtlenebbek a birtokviszonyok *Erdélyben* ahol az átlagos szám 60 százalék, *Dunántúlon* ahol a mezőgazdaságból élők felénk nincs semmi gazdasága. A városok között első helyen áll *Debreczen*, *Szabadka*, *Kecskemét*, *Budapestben* a mezőgazdaságból élők 33 százalékának saját gazdasága van. Kevés a saját ingatlanl birók száma *Selmeczbányán* (7 százalék), *Temesváron* (6 százalék), *Kassán* (8 százalék).

A gazdaságok nagyság szerint így sommázhatók: Egy holdon aluli gazdaság van 294.415; egy holdas 268.474; 1—5 holdas 716.779; 5—10 holdas 453.535; 1—20 holdas 385.381; 20—50 holdas 205.181; 50—100 holdas 36.032; 100—200 holdas 10.275; 200—500 holdas 6.448; 500—1000 holdas 3.144; ezer holdon felül 3.768.

A gazdaságok összes számából legnagyobb százalék esik az 1—5 holdas gazdaságokra. Ezek közül egy harmadát teszik az összes gazdaságoknak. Az 5—10 holdas gazdaságok körülbelül egy ötödészt teszik az összesnek, de feltűnő nagy az egy holdon aluli törpe birtok; ide tartoznak a kis belsőséggel bíró zsellérek.

Van törpegazdaság 1.279.718 (53 százalék), kisgazdaság 5—100 holdas 1.085.129 (45 százalék), középgazdaság (1000 holdas) 19.886 (0,83 százalék) és nagygazdaság (1000 holdon felüli) 3.768 (0,16 százalék).

Az egy holdon alul levő gazdaságok összes területe a 100.000 kataszteri holdat nem haladja meg. A törpe birtokok megosztása azonban kedvezőbb nálunk, mint Horvátországban. Nálunk a gazdaságok területének 46 százaléka a kis gazdaságokra esik. Szociális szempontból ez határozottan kedvező jelenség, mely azonban arról is tanuskodik, hogy a nemzeti termelés szempontjából mekkora fontossága van annak, hogy a kisgazdák között a szakismeretek minél inkább terjesztessenek. A kormányzati tények, amint nap-nap mellett tapasztaljuk, e felfogás szellemében indulnak. A kis existenciák lábraállítására, megerősítésére, termelésük fokozására érdekében tervszerű egymásutánban teszi meg a kormányzat a magáét. Azonban az a feltűnő és egyben elszomorító helyzet, hogy Magyarországon a középbirtok a kisbirtoknak egy harmadát sem teszi ki, a nagybirtoknak pedig felét sem, pedig más mezőgazdasági államokban a nemzetfentartó osztály gerince a középbirtokos, így Németországban 23 százaléka a földbirtoknak a középbirtokosok kezén van, — eléggé indokolja a panaszt, mely a gentry pusztulása miatt itt-ott felhangzik.

Egy pénzügyi probléma.

— A köztisztviselők helyzete. —

(K. Ö.) A most folyó költségvetési tárgyalás nagyon mostobán bánik el a köztisztviselők helyzetével. Ha eltekintünk a belügyi tárcaánál hallott egy két felszólalástól, azt lehet mondani, hogy a köztisztviselők helyzetével alig törődnek, legkevésbé az állam, melynek érdekeit odaadással tartozik szolgálni. Pedig nyilvánvalóan a társadalmi politika egy magasan kiemelkedő részletkérdésével van dolgunk. Máról-holnapra ezt a kérdést nem lehet megoldani, de szükséges, hogy az érdekelt körök a kérdéssel folyton foglalkozzanak és akkor a sajtó a maga részéről is hozzá fog járulni, hogy a kérdés felszínén maradjon. Már csak azért is, mivel meggyőződésünk, hogy az intelligens középosztályt, mely a társadalom igen becses elemét képezi, mindenképen erősíteni kötelességünk.

Nem mai keletű a tisztviselők panasza, hogy a súlyos megélhetési viszonyok között tisztességesen megélni nem tudnak. És az illetékes körök is elismerik, hogy a szánalmas helyzeten csak a fizetésrendezés, illetőleg fizetésjavítás segíthet. Ez elől most már annál

játszottak, minden ingóságát elszedték s mindet ki kellett váltania — véletlenül Emmácskától s véletlenül csókkal. Sikertől ellopnia az Emmácska zsebkendőjét is, melyet ez véletlenül az ő széke támlájára tett, úgy hogy bucsuzáskor Miklós barátunk jelentőségteljesen mondta: — Holnap, vasárnap délelőtt valami fontos mondani valóm lesz! Eljövök.

És mikor felállt, hogy csakugyan megy, észrevette, hogy hiányzik — a czilinder.

Hova lett a czilinder? A lányok tüvé tettek a szoba minden zegét-zugát; Emmácska még az asztal és az ágy alá is benézett, a papa már sajnálkozni kezdett az elveszett szép gyászfátyol miatt, Gesztin pedig hideg verítékvert ki a gondolatra, hogy mai fényes sikereinek szerzője, a drága czilinder elveszhetett.

Előkerült nemsokára. A mama ugyanis mikor látta az általános felfordulást, végre szintén megmozdult a karosszékben, hol eddig trónolt.

— Várjatok csak, megtalálom én mindjárt. Hiszen csak nekem kell beavatkozni, mindjárt sikerül minden.

Annaira sikerült, hogy elég volt nem csekély selymivoltában egyszerűen fölemelkednie s a széken előtűnt tönkre lapítva, agyonsilányítva a — czilinder.

— Megvan! — kiáltott Emmácska s diadalmasan emelte fel a leletet, mint valami zászlót.

— A czilinder!

Gesztin csak ennyit tudott kiáltani s aztán kezdte érezni, hogy neki most okvetlenül sóbálványyná kellene változnia. Hiszen Szodoma és Gomorrha pusztulása semmi sem volt ehhez a rettentő látványhoz. Tíz héten át egy koronát lefizetni, és annyit tesz, mint tíz héten át egyszer hetenkint koplalni s mert mindez az áldozat, egy nap minden dicsősége tönkretéve. Lesujtva, bánatosan suttozta:

— Azt hiszem, egy viziló sem nyomta volna jobban össze. . .

Általános elszörnyedés.

— Fiam!

— Miklós!

— Gesztin ur!

— Az Istenért! Mit beszél?!

Miklós pedig azt gondolta, hogy ilyen csapásnál okvetlenül egy kis akasztófa-humort kell mutatni.

— Ne azt kérdeje, Emmácska, mit beszéllek, hanem hogy mit fogok enni tíz hétnek egy napján? Hova lesz a tekintély, a hivatalos előhaladás, ha nincs czilinder?

— Hát a nagybácsi? kottyant közbe a legkisebb leány s ismét érintkezésbe jutottak a lábai a gondos mama lábajával.

— A nagybácsi? ! tört ki Gesztin elkésredetten. Én nem értem, hogy lehet a világon annyi ostoba ember, a ki felül egy rossz

élcnek! Nem nagybácsim, czi'inderem volt nekem, azt tette tönkre az asszonyosság s azzal tett tönkre engem is!

Lett erre riadalom.

— Nincs nagybátyja! Csaló!

— Csak ámtott minket!

— Takarodjék! Ki kell lökni!

Kiment Gesztin magától is. Az ajtóból utána dobták az összetört czilindert, de a gondos papa előbb levette róla a gyászfátyolt

Másnap tudta az egész város az eseményt. Mikor Gesztin reggel ismét szivart akart vásárolni, újra a régi választ kapta:

— Igen szívesen, kedves Gesztin ur, de éppen most kifogyott. Jövő héten jön új szállítmány, akkor szolgálok, de ugyanakkor szabad lesz reménylenem a múlt évi hitelszivarok árát?

Miklós szomorúan fordult ki az utcára s búsan dörmögte a »Volt nekem egy imakönyvem« dallamára, hogy:

— Volt nekem egy czilinderem!

— A művelt Emmácska papája ellen pedig az nap beadták a csödkérvényt.

kevésbé zárkozhatunk el, miután Ausztria is felemelte hivatalnokai fizetését és miután a hadsereg tisztikarának javadalmazása is emelve lett.

Igen ám, ha ennek beismerésével a hivatalnokai karon már segítve lenne. Segíteni csak úgy segítünk rajta, ha megnyitjuk az állam kasszáját és utalványozzuk a magasabb fizetést. A pénzügyminiszter azt mondja, hogy erre a célra nincs pénz, a hivatalnoki kar azt mondja, hogy így tisztességesen megélni nem tudunk, állam, segíts rajtunk, mert a te hatalmat képviseljük és a te érdekeidet szolgáljuk. Ám jó, mondja erre az állam, mondjatok oly módot, mely a költségvetés megterhelése nélkül tudja a hivatalnoki fizetésemelést keresztül vinni és én nem zárkozom el annak megoldásától.

A költségvetést újabb tételekkel megterhelni nem lehet, tehát rendezzük a fizetésjavítást annak megterhelése nélkül. Ime az érdekes pénzügyi probléma.

Ezt is meg lehet csinálni, mert tanácsosok sohasem hiányzanak. Csak az a kérdés, fog-e a megoldás megfelelni a magasabb állami és társadalmi követelményeknek.

A egyik tanács azt mondja, hogy a mostani tisztviselői létszámot egy negyeddal le kell szállítani, mert a megmaradó $\frac{3}{4}$ résszel is el lehet a munkát végezni, ha a hivatalos órákat szorgosabban és eredményesebben kihasználjuk. A megtakarított fizetésekkel azután javítani lehetne a tisztviselők helyzetén.

Nagy elégtétel ez minékünk, hogy már a bürokráciában is ilyen hangok kezdenek emelkedni, nekünk, a kik folyton szót emeltünk a Tisza Kálmán által inaugurált hivatalsszaporítás politikája ellen, jól tudván, hogy nem a létszám szertelen szaporítása szolgálja a legmagasabb érdekeket, hanem a szorgalmas és becsületes munka. Tehát nem személyzeti redukcióra van első sorban szükség, hanem a célszerű megosztásra.

A másik azzal a tanácsal szolgál, hogy a fizetés javításra használjuk fel a díjnoki napidíjak egy részét, teszem azt 2 millió koronát és a munkatöbbletet végeztessük el azzal a hivatalnokokkal, akiknek felemeltük a fizetését. Ez a projektum a lehető legerélyesebb gondolat, mely valaha a bürokrácia füstös levegőjében megszülemlent. Mert alig van a költségvetési tételekben olyan, melyek fontosabb szociális hatása lenne, mint éppen az az összeg, mely a díjnoki osztály napi díjaira fordítatik. A hány díjnokot elbocsátunk, annyi családot teszünk tönkre, már pedig semmiféle érdek nem kívánja, hogy az országban az elégedetlen elemek szaporitassanak.

Vannak más tanácsok is, melyek a fizetésjavítás rendezését lehetővé akarják tenni a költségvetés megterhelése nélkül. Nem akarjuk részletezni ezeket, mert mindaddig, míg a közgazgatás szervezve nincs, ezek amugyis csak akadémikus értékkel bírnak.

Nézetünk szerint a tisztviselők fizetés javításának kérdése annyira megérett, hogy vele a lehető legkomolyabban foglalkozzunk. És mi annak megoldását másképp el sem tudjuk képzelni, mint a költségvetés megterhelésével. — Honnan teremti elő a liberális állam a fedezetet hozzá, az nem a mi dolgunk. Csak azt a tanácsot adhatjuk, hogy jó lesz a spekulációból eredő jövedelem megadóztatására is gondolni, az sem ártana, ha kormányaink egyszer valahára megemberelnék magukat és a közös ügyek fokozódó kiadásainak vetőt mondanának és mit szóljunk a politikai természetű kiadások

és az inproduktív befektetések folyton szaporuló tételeiről.

A fizetés javítás azonban a kérdésnek csak az egyik oldala. Mert nemcsak tisztességesen javadalmazott, hanem *jogilag biztosított* hivatalnoki karra van szükségünk. Tehát egy megfelelő hivatalnoki pragmatikára. Ezzel tartozik az állam önmagának, ha azt akarja, hogy a hivatalnoki kar az állam érdekeit méltóan és odaadóan képviselje és tartozik vele a társadalomnak, melynek életében számottevő faktor a művelt középosztály.

Mese egy akáczfáról.

Nagyvárad, márcz. 24.

Mesét mondunk egy akáczfáról, mely virágba borult galyaival, mámorító illatával, levelei andalító susogásával egy költő szívére oly mély batást gyakorolt, akár csak egy ábrándos mese, egy bájos hölgy alak, egy légi tünemény.

Verset irtak róla, akár csak egy imádott hölgyhöz, egy tündérhez, a vers közzájón forog, édes bus dallamát éneklék a szalonokban és a mezőn aratáskor. Épen ezért nem is írjuk ki egészen, csak ezt az első sorát:

Kétszer is nyit az akáczfa visága...

Ez az akáczfa most is meg van s ha eljön az ideje, ismét virágbaborul minden évben. Nagy Sándor-utcán a Friedländer ház kapuja mellett hajlik ki az utcára. Oh minő poezis szállja meg az embert, amikor ennek az akáczfának virágba borult galyai alatt elmegy! De most nem jó megnézni. A zord tél leszedett róla levelet, virágot, illatot, poezist, mindent, de mindent s csak a csupasz ágak meredeznek az ég felé.

Anno 1877.

Az akáczfa akkor állott teljes virágjában. Szabadon állott a rácsos kerítés mellett, ágai frissek, fiatalok, erősek voltak s bármily viharral megbirkóztak. Levelei tele életnedvvel, haragos sötét zöldek, fürtösek. Ha a friss nyári zápor megeste, ragyogott ilyenkor minden levél. És a virágok? Oh azok a virágok! Prózában nem lehet azt leírni, hogy milyenek voltak. Szépek, kétszer nyitottak...

Ekkor kelt a magyar népdalok gyöngye.

Két évtized futott le a virágos akácz fölött. Husz év alatt negyvenszer nyitott ki az akáczfa, a mely olyan hűségesen állt őrt a dr. Ercsey ház mellett ott a Nagy Sándor utcában. Ha jött a tavasz, ő már lehér virágos lombjával bölintgatott ki az utcára a járókelőknek, ha jött a késő nyár, már másodszer borult virágba és bölintgatott újra nyájasan. Melyik fa virágozik ennyit? Nem is csuda, ha kérge megránczosodott, ha levelei most már nem voltak olyan szép sötét zöldek, ha virágai egyre ritkábban fakadnak. Hjah az öregség! Eleget virágozott...

1896-ban ismét Nagyváradon járt a költő színész s az akáczfat meglátogatta, mely még egészen épen állt és virágjában. Ez az akáczfa ismét dalt fakasztott szívéből, de ez a dallam már tele van elegikus fájdalommal s a mulandóság fájdó érzésével.

Az az akácz kihajlik az utcára, Megmelegsik a szívem a láttára.
»Kétszer is nyit... boldog idők... gondolom... Itt született az én kedves bus dalom...

Majdnem husz év... s mintha tegnap lett volna. Mennyi virág hullt azóta halomba! Ha csak felét visszaszedni lehetne, Nem fakadna ez a könnyű szemembe.

»Kétszer is nyit... Nyithatsz immár százszor is, Engem többé abb' a lángra nem borítsz. Minden szirmod egy kis darab szemfedő, Egész magad akár egy kis temető.

Anno 1899.

Az emberek már kétszer is kivágták volna ezt az akáczfat, de a gyilkos fejszét, mely a redves törzset egy-két csapással kidöntötte volna, a kegyelet visszatartotta. És így az akáczfa virágozott tovább.

Az *utolsó* nyáron a költő ismét látta kedves akáczfáját, de hajh a millieu szörnyen megváltozott, szörnyen modern lett. Az ősi uri kuria ajtaja mellett éppen a megénekelt akáczfa kihajló ágai alatt egy rozsdás czéger nyikorgott. A harmadik és *utolsó* akáczvers végső két versszaka most már így gunyolódott:

Áldott akácz! Én akáczom! Te árva!
Mire borulsz? Szalmakalap raktárra!
Mire csábitsz? Mily czégerre viritsz ki:
»Itt a legjobb szalmakalap s — biczikli.

De ne busulj! Én se vagyok ki voltam
Mikor édes virágid közt daloltam.
Nem »Toldi«-nak áll, mint akkor, a világ:
Gésa, Baba, Teknősbéka lepipált!...

Néhány hétre reá E. Kovács Gyula elhunyt Segesvárt. Verses könyve a napokban küldetett szét az előfizetőknek s tartalmazza ez a könyv a költő-színész összes verseit. Előszót a verskötethez dr. Ferenczi Zoltán irt.

De most ne nézzük az az akáczfat. Kopasz, száraz ágai meredeznek az égnek s most nem tunjuk megfejteni, hogy ennyi poezist hogyan kelt ez az egyetlen akáczfa.

Szilánk.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 26. A betegsegélyző pénztár közgyűlése.

Márcz. 25. Szigligeti emléktünnepély.

Ápr. 1. A kaszinó közgyűlése.

Ápr. 10. A Sebes Körös-társulat vál. és rendes évi közgyűlése.

* Gyümölcsoltó Boldogasszony. Ma vasárnap ünnepeljük a magasztos titok kijelentésének emlékét, hogy a názáreti Szűz fiat szül, aki isten fia lesz. Ünnepeljük Megváltónk megtestesülésének kijelentését. Mária készséggel fogadta Gábor arkangyal kijelentését, de annak magyarázó szavai után mondá: »Ime az Urnak szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint.« És az ige testté lön. Az örvendetes esemény emlékét az egyház ünnepélyes szent miséekkel ünnepli, melyek a szokott időben tartatnak meg. Az ünnepet Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe névezi a nép, mert ezen a napon kezdik a gyümölcsfák ojtását.

* A »Fehér Kereszt« védnöksége. Im már kétségtelen, hogy Stefánia főherceggasszony még férjhezmenetele előtt lemondott minden tisztéről. Lemondott még azokról is, a melyeket némiképp magán jelleggel bíró intézményeknél viselt. Így megvált a Fehér kereszt országos lelencház egyesülettől is, melynek elnöke Tabódy József királyi kamarás a miramarei esküvőt megelőző napon a következő táviratot kapta a főherceggasszonytól:

»Sajnálattal értesitem, hogy a Fehér kereszt védnökségét leteszem.

Stefánia.

* A p.-szent-mártoni társház. A jászóvári premontrei rend pecze-szent-mártoni társházát pár évvel ezelőtt feloszlatták s a rend nyugalomba vonult tagjai más társházban nyertek elhelyezést. Mint értesülünk, a feloszlott társházat Pecze-Szent-Mártonban közelebb ismét felállítják s néhány nyugalomba vonult rendtag kényelmes otthont talál benne. A társházat már rendezik a nyugalmazott rendtagok befogadására.

* Ápril 11. és a jogeselekmények. Mióta a 48-iki törvények szentesítésének emlékére törvénybe iktatták ápril 11-ikének megünneplését, sok kérdés merült ezen nap hatására az igazságszolgáltatás terén. A kir. Curia a na-

pokban hozta meg erre nézve a következő döntvényét.

»Oly esetben, midőn valamely jogcselekvény (perbeli, perenkívüli vagy az anyagi jog körébe tartozó) teljesítésére megszabott határnap vagy határidő végső napja az 1898. évi V. t.-cz. által nemzeti ünnepé nyilvánított április havának 11-ik napjára esik, a jogcselekvényeknek erre a napra eső teljesítése tekintetében a vasárnapok és közönséges ünnepnapokra, mint törvényes szünnapokra fennálló jogszabályok alkalmazandók«.

* **A Szigligeti-Társaság** mint minden évben, úgy az idén is emléktünnepélyt rendez Szigligeti Edének, a magyar népszimű megteremtőjének emlékére, a kinek nevét választotta czimeül és példáját a nemzeti törekvésekben. Az ünnepély ma fog végbe menni d. e. 11 órakor a jogakadémia dísztermében. A megnyitó beszédet mint az előző években, az idén is **Rádl** Ödön elnök fogja tartani. Ezután **Marton** Manó hírlapíró fog verseket fölolvadni. Öv. **Személyi** Kálmán, aki már több alkalommal irt lapunkba fontos társadalmi kérdésekről és nézete, izlése e téren mindig talpraesett és igaz volt, ismét e körből veszi tárgyát s a mai ünnepélyen a társadalmi szokásokról olvas föl. Az ünnepély utolsó pontja lesz dr. **Adorján** Emil humoros tárgyú fölolvadása »Egyoldalú szerelmeimről« czimen.

* **A megmérgezett Körözs.** Körülbelül három éve, hogy a Tiszántul egy cikke felhívta a hatóság figyelmét arra, miszerint a mezőtelegdi olajgyár mennyire veszélyezteti egy egész vidék közegészségügyét és a Körözs halállományát azáltal, hogy az Egeres patakon át a Sebes-Körözsbe bocsátja a gyárból kikerülő szennyvizet és vitriolsalakat. A hatóság még akkor megindította az eljárást ennek a veszélynek a megállítására, de a három év alatt mi eredménye sincs a hatóság beavatkozásának. Határozatok hozattak, helyszíni szemléket tartottak, de a mérges salak és szennyvíz most is folyik s veszélyezteti különösen Nagyvárad rengeteg özszegebe került vízvezetékét. Csodálatos az az eljárás, amelylyel ezt a nagyon fontos ügyet huzák-halasztják. Dr. **Bulyovszky** József Nagyvárad-város polgármestere eddig is megtett mindent a veszélyes állapot megszüntetésére, de a legcsekélyebb eredmény nélkül. Pár nappal ezelőtt ismét árt a vármegyéhez az ügyben hozott határozatokért. Tegnap meg is érkezett a városhoz az 1898. évben hozott háromfoku határozat másolata. A polgármester a legmesszebb menő lépéseket teszi meg, hogy végre-valahára a dolog elintézését nyerjen.

* **Sorozások.** A központi járásban az idej sorozás tegnap ért véget. Napok óta hangos volt a kis városháza környéke, ott várták, hogy mi lesz velük. A legsikerültebb sorozás a b.-püspökieké volt, ahonnan harmincz legény állott elő, akik közül huszonnégy vált be, csak hat nem. Általában véve az idej sorozás igen jó.

* **A protekció ellen.** A pénzügyminiszter körrendeletet adott ki a protekció ellen. Hivatkozik ebben tavalyi hasonló tartalmu rendeletére, a melynek azonban, mint sajnálattal beismeri **nem lett jogánálja.** Ismételten figyelmezteti tehát a miniszterium hatósága alá tartozó összes tisztviselőket, hogy kinevezéseknél vagy előléptetéseknél külső protekciót igénybe venni óvakodjanak. A miniszterre nézve más döntő momentum nincs, mint a szolgálati rangsorozat és a conduite-lista. Ettől csak abban az esetben tekintene el, ha valaki protekcióra

hivatkoznék, mert azt, különben jogos igény fenforgása esetén is, a kinevezést vagy előléptetést kizáró oknak tekinti. A rendeletet közölték a pénzügyigazgatóságokkal is s a hivatalnokok azzal a megnyugvással vették tudomásul, hogy a kis protektorok többé semmit sem érnek.

* **Hlatky Endre gyász.** **Hlatky** Endre édes anyjának özv. **Hlatky** Károlyné urnőnek elhunyt felett impozánsan nyilatkozik meg városunk előkelő közönségének részvéte a Hlatky-család iránt. A nagyvárad-i temetkezési intézetek és virágkereskedések kirakataiban szebbnél-szebb szalagos koszorúk vannak kitéve. Az elhunyt derék urnő hűlt teteme ma érkezik meg Nagyváradra s a Szaniszló-utcai Hlatky-házba helyezik ravatalra. A temetés ma vasárnap délután 4 órakor lesz.

* **Körözött alkonzul.** A múlt nyár folyamán egy szörnyen elegáns megjelenésű fiatal ember érkezett Nagyváradra s első tette az volt, hogy sorra bekopogtatott a szerkesztőségekbe és bemutatta magát ilyenformán:

— **Diósy** Ödön szófiai alkonzul vagyok. Rokonaim látogatására jöttem Nagyváradra.

Mi jót mosolyogtunk az alkonzul ur előzékenységén, de **személyi hírbeli** fájdalmait nem voltunk hajlandók gyógyítani. Azután majdnem három hónapig láttuk Nagyváradon ödöngeni, a majdnem exotikusnak mondható vendéget. Minden nyilvános helyen megfordult és újra meg újra az a bemutatkozás, kitértő leereszkedés, nyájasság, kézzorítás. Ha az utcán meglátták rövidre nyírt fekete szakállal, kék vörös szallagos szalmakalapjával mindenütt suttozták:

— Az alkonzul!

Természetesen kevés embernek van alkalma és még kevesebb veszi magának azt a fáradságot, hogy beletekintsen az osztrák-magyar kereskedelmi konzulátusok sematizmusába és így az alkonzul ur alkonzuli minőségében mindenki megbízott. Az alkonzul ur azután szinte kéjelgett a tiszteletben, mely őt körülvette s a Magyar Király kávéházban körülötte összesereglett vigéczeknek csupa tüzzel és lelkesedéssel beszélt arról a nagy föladról, melyet ő visz a Keleten a magyar ipar terjesztése tekintetében. A dolog valóságban úgy állt, hogy **Diósy** Ödön a szófiai magyar kereskedelmi muzeum hivatalnok volt és néhány tekintélyes magyar kereskedőhöz megbízottja. Ebben a minőségében azután befönt mindenkit, aki csak körülötte volt és mintegy **150.000 forint adósság hátrahagyásával** megszökött Szófiából. A szófiai hatóságok azt hiszik, hogy a szökevény **Nagyváradra** vette utját s azért fölívta a nagyvárad-i hatóságokat, hogy kövessenek el mindent, hogy a sikasztó kézre kerüljön.

* **Köszönet nyilvánítás.** Vettük a következő köszönetnyilvánítást: **Apsai Dan** Arthur cs. és kir. 37. ezredbeli hadnagy ur a bihar-megyei és nagyvárad-i öngyület által alapítandó menház alapja javára 20 koronát küldött, mely nagylelkü adományáért ez uton is köszönetet mond, Nagyvárad, 1900 márcz. 24. özv. báró **Gerliczy** Félixné elnökön.

* **Egy műiparos szerencsétlen vége.** Egy kiváló nagyvárad-i műiparost mentett meg szenvedéseitől a halál. **Liebl** Gyula műórás tegnap elhunyt. Hosszu ideig virágzó műórás tüzlete volt Nagyváradon. Fiatalabb korában sokat utazott s Afrikában is járt. Midőn a filloxera elpusztította a szőlőket, valami folyadékot talált fel, amelylyel sokat kísérleteztek, de végre is nem bizonyult eléggé eredményesnek. Pár

évvel ezelőtt súlyos agybaj támadta meg, a mely később némileg javult. Üzletével családját felhagyott. Egy év óta a szegény beteg ember kint járt felügyelet alatt, de teljes gyógyulásáról szó sem lehetett. Tegnapelőtt szó nélkül eltávozott otthonról s a Fácános felé vette utját, a hol egy gazdasági épületben meghúzódt. Családját kereste az egész városban, de természetesen nem akadtak rá. Reggel halva találták a Fácánosban. Temetése ma, vasárnap délután 5 órakor lesz. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírottak mély fájdalommal tudják a felejtethetlen házastárs, hű férj kedves rokon s jó barátának **Liebl** Gyula műórásnak 65-ik életévében, 18 évre terjedő boldog házassági élet és hosszú szenvedés után 1900. évi márczius hó 24-én történt gyászos elhunytát. A drága halottnak földi maradványai 1900. évi márczius hó 25-ik napján délután 5 órakor fog az Uri-utca 688. számú háztól a róm. kath. vallás szertartása szerint az olasz-i sarkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat 1900. évi márczius hó 27-én délelőtt 10 órakor a várad-olaszi-róm. kath. szentegyházban fog az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre a kedves rokonok, jóbarátok és ismerősök tisztelettel meghívattak. Nagyváradon, 1900. évi márczius 24. Béke lengjen porai felett! Özv. **Liebl** Gyuláné sz. Kéz Klára özvegye, Kövy Gizella unokahuga férjével: Major Rezsővel és gyermekeik: Rezső, Sándor és Gizella, Kövy Árpád unokaöccse, özv. Kövy Lajosné szül. Gyöngyössy Sarolta sógornője.

* **Sorozás után.** A tegnapi sorozás után négy pecze-szőllősi legény nagy ribilliót csinált a kék macska vendéglőben. **Kiss** István, **Kolling** János, **Kolling** Péter és **Kup** József szőllősi legények afeletti örömben, hogy bevették őket katonának, alaposan beitaloztak a Kék macskában, s a vendégeket ki akarták zavarni. A rendőrség azonban véget vetett a mulatozásnak s a legényeket letartóztatta.

* **Tömeges influenza-megbetegedések.** A kellemetlen időjárás miatt az egész országban grasszál az influenza; Kolozsvárott például hat-ezer influenzás beteg van. Nagyvárad ugyan még nem ért ily rekordot, de azért nálunk is elég kellemetlenséget okoz a muszka betegség. Nagyváradon szintén nagy számmal vannak az influenzás betegek s némelyik igen súlyos természetű. A könnyebb lefolyású megbetegülésekről, különösen a szegényebb osztálynál, az orvosok nem értesülnek, mert nem vesznek orvosi segítyt igénybe.

* **A zenekedvelők próbája.** A »nagyvárad-i zenekedvelők egyesülete« zenekarának mélyen tisztelt tagjait kérem, hogy a »Csarnok« dísztermében ma d. e. pontban 11 órakor kezdődő főpróbán teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1900. márcz. 24. **Réz** Mihály.

* **Izgató jelenet a fővárosban.** Tegnap délután négy óra tájban egy temetkezési menet haladt a jászberényi-uton. A halottszállító kocsinak a rudja hirtelen kiesett és a lovak erre úgy megijedtek, hogy megbokrosodva és feltartóztatlanul rohantak tovább. A kocsit végre felborult s a koporsó is leesett. Csak nagynehezen lehetett a megvadult állatokat megfékezni, mire aztán a menet tovább haladhatott.

* **Magyarországi könyvtárak.** Magyarországon a könyvtár intézménye nincs ugyan annyira kifejldve mint pl. Angolországban, de az is bizonyos, hogy a fejlődésnek nem közönséges tanujelét adta s nagy könyvtáraink már is számottevők az európai könyvtárak között. A legnagyobb magyarországi könyvtár a **Nemzeti Museum** bibliotékájá, melyben **467.000 nyomtatott mő**, **17.139 kézirat**, továbbá **259.572 okirat és levél** van. Ezenkívül számos nagy könyvtár van, melyekben a könyvek száma jóval meghaladja a tizezret. A nevezetesebbek: a besztercei könyvtár, 20.000 kötettel; a csurgói

gimnáziumé 32.000 köttel; a hódmező-vásárhelyi, a kisujszállási, a székelykeresztúri, a nagy-szebeni gimnáziumoké egyenként körülbelül 22.000 köttel, a szászsebesi és a debreczeni kollégiumoké egyenként körülbelül 35.000 köttel, az eperjesi kollégiumé 29.000 köttel, a pozsonyi jogakadémiáé 20.000 köttel, a selmezbányai erdész és bányász-akadémiáé 19.000 köttel, a sárospataki ev. ref. 52.000 köttel, stb. — A budapesti egyetem könyvtára 220.000 köttel szerepel a statisztikában, a kolozsvári egyetemé 47.000 köttel, a budapesti József-politechnikumé 57.000 köttel. Nevezetes könyvtárai vannak a katolikus klérusnak is. Első a többi között Pannonhalmán van, 133.000 köttel, azután a mi egyházmegyei bibliotékánk Esztergomban 101.000 köttel, Kalocsán 61.000 köttel bir a könyvtár, Nyitrán 50.000 köttel, Egerben 58.000 köttel, Győrben 20.000 köttel, Szatmáron 22.000 köttel, továbbá Zirczen 47.000 köttel. Ezekon kívül még számtalan kisebb-nagyobb könyvtár van országsherte, melyekről hossza lenne statisztikát adni.

* Csöd. A nagyváradai törvényszék tegnap Nádor L. nagyiparostól kereskedő ellen a csödtörvényt elrendelte. Tömeggondnokul Frankó Endre ügyvéd lett kinevezve.

* Meggyilkolt házaspár. Vakmerő rabló-gyilkossági eset verte föl nyugalmából Pogányest román község lakosait e hét elején. Egy dúsgazdag román házaspárt Avrameszku Tódort és nejét meggyilkolták és kirabolták. Acsendörtség átkulatta az egész lakást s megállapította, hogy a rablást és gyilkosságot csakis olyanok követték el, a kik a helyi viszonyokkal ismerősek voltak, s a kik tudták, hogy Avrameszku pénzt tart magánál. Ezt a föltevést igazolta az is, hogy a gyilkosok csupán azokat a szekrényeket törték fel, a melyekben a meggyilkolt házaspár pénzét és ékszereit tartotta, — minden egyebet érintetlenül hagytak. A nyomozás során a csendörtség bizalmas uton arról értesült, hogy a meggyilkolt Avrameszku pár ékszeréből Onatin Mára rosszhírű aszszonyánál láttak néhány darabot. Ez a hír igaz volt. Onatin kiszolgáltatta a nála lévő ékszereket s azt mondta, hogy azokat Selezsán Juontól, a meggyilkolt házaspár kocsisától kapta. Selezsán ekkor töredelmesen bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el Raduleszku Györgyével, a meggyilkolt házaspár vejével. A gyilkosságra Raduleszku bérelte föl Selersánt azért, hogy Raduleszku ez által hozzájusson az Avrameszku vagyonához és pénzéhez. A gyilkosság tervét már előre megbeszélték és e szerint e hó 21-én éjjel mind a ketten bal-tával fölfegyverkezve, behatoltak Avrameszku hálószobájába és Selezsán, e megbeszélés szerint Avrameszku, Raduleszku, a vő, pedig az öregasszonyt az ágyba leszorították s mindketőnek a fejét bal-tákkal széthasították. A gyilkosság elkövetése után feltörték a pénzszerényt s abból 960 forint készpénzt és 1000 frt értékű ékszert vittek el. A pénzből 200 forintot kapott Selezsán; azonkívül két gyűrűt és egy karpereczet, a mit szeretőjének adott s ez lett árulójuk. A többi pénzt és ékszert Raduleszku megtartotta magának. A két rablógyilkost a csendörtség átadta a törvényszéknek.

* Fővárosi üzlettulajdonosok mozgalmá az Auer hálók árának leszállítása érdekében. Mióta Kolozsvárt és Szegeden sikerrel megindult az akció abban az érdekből, hogy az Auer hálók árát leszállítsák s mióta Bécsből, Berlinből 8—10—12 kr-ért hozhatnák kifogástalan Auer égőket, azóta a fővárosi üzlettulajdonosok is mozgalmat indítottak, hogy az Auer hálók 70 kr. ára leszállítsassék. — Ohajtásuk az, hogy a Gázizzófény részvénytársaság szállítsa le 70 krról a fővárosi fogyasztók részére a hálók árát 7 krra, a vidéki fogyasztók részére pedig, a szállításra alkalmas minőségben gyártott hálók árát 12 krra. Ily összegekért szolgáltatják Bécs, Berlin, München s a többi városok s a vidék fogyasztói részére az Auer hálókat. A fővárosi mozgalom intézői bekérték a kolozsvári és szegedi világitási bizottságoktól az adatokat s közelebből egy nagy gyűlést fognak a fővárosi üzlettulajdonosai részvételével tartani. E gyűlésen határozatilag ki fogják mondani, hogy mindaddig hozatják az Auer égőket, míg

az árakat a társaság le nem szállítja. A szabadalmi törvény bárkinek jogot ad arra, hogy onnan hozasson Auer hálót, a honnan olcsóbban kap. Ezt most már 3 jogerős bírói ítélet is megerősíti. A társaság, mely külföldi részvényesekből áll, Galya igazgatóval rendkívül szerncesés üzleteket csinált eddig Magyarországon. Ez a férfi Bécsben a szabadalmi dolgoknak sok éven át ügynöke volt. Ismerte a szabadalmi törvény magyarizátának minden fufangját. Ez az ismeret a társaságot dúsgazdaggá tette. Ha a magyar társadalom őket, habár kissé későn, le nem szereli, ők szereltek volna le minden nem Auer-féle villamos, petroleum-lámát és milly gyertyát. Elegáns báljainkat és bankettjeinket faggyu gyertya mellett kellett volna rendezzük. Sőt ezek lángzóját is csak Auer koppantóval lett volna szabad érinteni. De végre kisült a csalafintaság. Most már a legkisebb vidéki város magyar üzletemberre is megtanulta a maga kárán persze, hogy hálókat a saját használatára hozathat bárhonnan, mert a törvény csak az üzleti célokra való előállítását és üzletszerű eladást tiltja. Sőt most már tisztában vannak a beszerzési forrásokkal is.

* A magyar műipar gyászja. A magyar műipar súlyos veszteség érte. Egyik legkiválóbb, sőt mondhatni a legkiválóbb művelője a kinek nevét az egész világon ismerik: Zsolnay Vilmos tegnap reggel meghalt Pécsen hetvenhárom éves korában. Agyagedény gyáros volt, lángeszével és fáradhatlan szorgalmával azonban az iparművészet legnagyobb alakjai sorába küzdötte magát. Nevét egy emlegetik ma a keramikában, mint Bessemer nevét az aczélgártásban. Pécsi gyárának készítményei vetélkednek a világhírű középkori mesterek műremekeivel. Ezek vitték szerte a világra a Zsolnay nevet, dicsőséget, hírnevet szerezve a magyar műiparnak. Műgyetemi tanulmányait befejezve, kénytelen volt fivérének terakotta- és fazekas gyáracskáját átvenni. Ebből a szerény kezdetből fejlődött a világhírű Zsolnay-gyár, a hol most ezernyi munkás, egy-egy művész mindegyik, készíti a magyar kerámiai műipar remekeit. Zsolnay Vilmos művészi lelke csinált a kezdetleges gyáracskából világhírű műipar-telepet. Fáradhatlanul dolgozott, hogy valami újat, eredetit, tökéleteset alkosson. Elméleti képzettsége párosult művészeti hajlamával. A nyers anyaggal addig kísérletezett, a formát addig idomította, a míg a fayence-gyártást oly tökélyre emelte, hogy az egész világon utánozzák a magyar mester módszerét. Erdemeit elismerte az egész világ. Kiállításokon esemény számba ment. ha a Zsolnay-gyár is a kiállítók között volt, a pécsi mestert pedig előasztották kitüntetésekkel.

3000 hektoliter hamis bor.

Az aradi Engel.

— Saját tudósítónk távirata. —

Arad, márcz. 24.

Daczára az erélyes üldözésnek, amit a hatóság indított, a borcsinálók bűnös manipulációi ellen, még mindig találatnak elegenden, akik nem tudnak felhagyni a pénzszerzés eme szerföltött könnyű módjával és a fejlődő magyar borászat nagy kárára, tovább gyártják és terjesztik a kutyvasztott borokat.

Pedig igen fontos tisztázni a helyzetet mielőtt az »új kor« a piacon ismét akcióba lép. Igen fontos dolog mihamarabb ismét visszaszállítani a magyar bor hitelét és tekintélyét úgy itthon, mint a külföldön s ezt csakis a hatóságnak a borkutyvasztók elleni erélyes eljárásával érhetjük el.

Ma Aradon fedezett föl az aradi rendör-ség egy valószínű aradi Engelt.

Régi nagy üzleti összeköttetésekkel rendelkező czég a Komlósi-féle aradi bornagykereskedő czég. A borvizsgáló bizottság fölhívására hetekkel ezelőtt a hatóság a czég boraiból mintákat vett és a gyanus hordókat lepecsételte. Az országos vegyészeti bizottság

véleménye ma érkezett meg az aradi rendör-séghez s e vélemény szerint a felküldött borok egytől-egyig hamisaknak találtattak.

A rendör-ség azonnal intézkedett és a Komlósi czég pinczéjéből mintegy háromezer hektoliter hamis bort kiöntetett és ezenkívül még a törvényes eljárást is megindította a czég ellen.

EGYESÜLETEK.

Uj katolikus körök. A belügyminiszterium két katolikus körnek, a pápa-felsővárosi és a mária-völgyinek az alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

Betegsegélyző pénztár közgyűlése. Az alapszabályok értelmében ezennel köztudomásra adjuk, hogy a nagyváradai ipartestületi Betegsegélyző pénztár évi rendes közgyűlése f. évi márczius hó 25-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

A közgyűlésen csak kiküldöttek jelenhetnek meg.

Nagyvárad, 1900. márczius hó.

Az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. Az 1899. évi zárszámadás, vagyonmérleg betérjesztése és a felügyelő bizottság jelentése.
3. A kilépő igazgatósági tagok helyett új tagok választása.
4. Felügyelő bizottság választása.
5. Választott bíróság választása.
6. Az írásban előre benyújtott indítványok tárgyalása.

Évi közgyűlés. A »Nagyváradai kerületi betegsegélyző pénztár« a hivatali helyiségében (Apáczá-utca, dr. Rothmann ügyvéd háza) f. évi márczius hó 25-én d. e. 10 órakor rendes évi közgyűlést tartja. Tárgysorozat: 1. Az igazgatóság jelentése és a zárszámadások előterjesztése, valamint a felmentvény iránti határozat. 2. A felügyelő-bizottság. 3. a választott bíróság, 4. négy igazgatósági rendes és négy póttag választása. 5. Egyéb indítványok.

IRODALOM.

Mesék a valóságról.

— Sas Ede könyve. Singer és Wolfner kiadása, Budapest, 1900. 144 l., ára 2 kor. 40 fillér. —

Sas Edének valamelyik bírálója azt jósolta, hogy a könyve meg fog maradni a könyvkereskedő polczain, mert — nagyon jó.

Meglehet, hogy az illető csak bókot akart Sasnak mondani arra az esetre, ha a fent említett sajnós körülmény csakugyan bekövetkeznék az új verses kötetnél. Lehet, hogy komolyan mondta, — annyi áll, hogy a nyilatkozat jellemző a közönségre.

A statisztika minden népszámlálás alkalmával gyönyörű eredményeket mutat fel a népművelődés haladásáról, az irni-olvasni tudók számának gyarapodásáról; hanem nem kevésbé érdemes lenne arról is adatokat gyűjteni, hogy ez a folyton szaporodó olvasóközönség mit olvas?

A statisztika nem felel rá; de felelnek a könyvkereskedők kirakatai. Minden részletezés nélkül kimondhatjuk, hogy soha romlottabb izlésű olvasóközönségünk nem volt, mint a mai. Az u. n. »naturalista«, tényleg pedig pornografikus firkák kelnek öszönével, tehát a kiadók is ilyeneket vállalnak el és következtésképp az írók is csak ilyeneket szállítanak. Nem is tetszik más semmi, a miben egy kis párisi iz nincs; minél több van annál jobb. És így lett a regényből a romlott társadalomnak még romlottabb rajza, a szinpadból orfeum, a

szegény költészet, a vers pedig nem is érvényesül másutt, mint az orfeumi kuplékban.

Merészség, vagy áldozatra elszántság kell hozzá, ha valaki ilyen körülmények között verskötetet mer előállítani, a melyben megpróbál visszatérni a költészet régi, tiszta eredeti forrásához.

Sas Ede érezte magában ezt a merészséget és ilyen kötetet lépett a közönség elé. Még nagyobb merészség kellett ahhoz, hogy egész kötetbe csak 19 verset foglaljon össze ma; a mikor ha már verskötetet ad ki valaki, abban igyekszik minél többet összezsúfolni. S a mi legkülönösebb: a kötetet lelkesedéssel olvassa a közönség.

Olvassa: de ebből nem következik, hogy meg is veszi. Ma úgy vagyunk az igazi költészettel, mint a tiszta borral: megdicsérik, néha meg is iszunk, de pénzt nem igen adunk érte, mert már annyira elromlott a gyomrunk, hogy visszakivánczolgatunk önkéntlenül is a csipősebb, bár rosszabb lőréhez.

Ez tetszett nekünk legjobban Sas Ede könyvében: a tiszta költészet, mely mintha messzeségből, a magyar irodalom fénykorából visszhangoznék felénk. A nemzeti iránynak egyenes utódja akar lenni Sas Ede, a ki a modern világfelfogásból csak erőt merített, de nem áldozott fel a költészet tisztaságából egy foltocskát sem. *Modern irányú nemzeti költészet:* ebben a négy szóban lehet összefoglalni röviden Sas Ede törekvéseinek irányát.

A kötet legsikerültebb darabjainak a négy gyermek mesét tartjuk. Bájos, eredeti dolgok, a líra és epika, guny és enyelgés, melankólia és szatira kedves vegyüléke valamennyi. A régi gyermekmesék alakjai leszállanak a mesék ködéből a modern világ sorába; *Csipkerózsika* addig ábrándozik a királyfiról, míg egy krájlér urhoz megy »és örvend, hogy szolid az üzlet, van abba kávé, tea, rum.« *Hamupipőke* nevelőd, a ki egy bálban megjelenve, felgyújtja a sziveket, maga is szerelemre gyulad, de hát — nincs hozomány. A csuf bankár leány férjhez megy, ő meg:

Felejtett ifjuságot, ideált,
Trafikot nyitott végre is magának, —
Ez volt a pompás, hasznos gondolat!
Szerzett néhány cziczuskát, ölebecskét,
Azokkal töltöt szépen minden estét...
Hamupipőke vén leány maradt.

Piroska meséje is ott van a farkassal: modern köntösbe a vadással, a ki megkéri a kezét s a kit *Piroska* esz meg örült kölkekezésével. Végül a legszebb, igazi költői ihlettel megírt hosszabb lélegzetű elbeszélő költemény: *Hófehérke*. Egy tanár leányának szomorú története ez, akit mostohája irigységből tönkre akar tenni. Alnok terve nem sikerül, a leány megrottására kiszemelt rué visszadöbben s maga igyekszik Hófehérkét mostohája karmai közül kiszabadítani. Hófehérke övönő lesz, de a gonosz asszony rágalmaival ott is utóléris éppen boldogsága küszöbén teszi tönkre:

Halott némán, halott-fehéren
Bezárkózik a kis leány...
Oly szomorúan, mint ez éjjel,
Még soh'se sirt a csalogány!...

Az *Életemből* ciklus 11 darabot tartalmaz. Néhol a »gyermekmesék« hangja üti meg itt is fülünket: régi históriák, régi hősök modern viszonyok közé keveredve. Ezek a ciklus legjobb darabjai közé tartoznak, ilyen *Romeo ébredése* vagy a *Vidéki leányok*. Több költemény a családi élet boldogságát énekl meg közvetlen hangon, melyekkel néhány aforizmaszerű dal vegyül. Utóbbiak közül hadd álljon itt egy:

Naplemente.

Mikor a tűnő napra néz az ifju,
Lángoló szive azt dobogja csak,
Hogy holnap annál büszkébb ragyogással
Kél új életre győztesen a nap.

S ha naplementét lát az öreg ember,
Szomorúan száll utána sóhaja,
S csak arra gondol, hogy a nap leszállott,
S azután jó a sötét éjszaka...

Velence nevét viseli az utolsó ciklus; nagyobb lélegzetű, némileg Byronra emlékeztető formában és hangulattal. Tagadhatatlanul jeles munkák ezek is: de látszik rajtuk, hogy velük Sas Ede valami különösen nagyot akart mondani s ép azért közvetlen hatás tekintetében alatta maradnak a két első ciklusnak.

Valamennyi darabja a kötetnek tanuskodik különösen Sas alakító képességéről; kerek szerkezet, költői felfogás és kidolgozás tekintetében kifogástalanok. Gáncs alá esik azonban nem egy helye a külalak, különösen a jambikus verseknél.

Egészbe véve a »*Mesék világából*« egyike újabb irodalmunk kiválóbb termékeinek s ha nem fogja a közönség a kellő pártolásban részesíteni, az egyáltalán nem a könyv gyöngeségének lesz hirdetője.

Egyébként reméljük, a jóslat csak megmarad jóslatnak és mi Sas Edét nem csüggedő munkakedvvel, idő multával ismét legalább ilyen kötetet üdvözölhetjük a költői pályán.

— r —

Magyarország a XIX. században.

Ily címen egy nagybecsű történelmi munka indult meg *Pálffy* Ferencz szerkesztésében, mely Magyarország történetéből egyikét a legszebb, legérdekesebb részét ragadja ki, a XIX. századét és azt keresztes szemponthól tárgyalja. Az első füzet már jó reményeket fűz a folytatáshoz. Gyönyörű képekkel van illusztrálva, egész kiállítás a pedig a Stephaneum nyomdai műintézetét dicséri. E nagy mű mintegy 30—40 havi füzetekben fog megjelenni több mint 700 művészi kivitellő képpel. Előfizetési ára egész évre 12 korona. egyes füzet ára 1 korona. Előfizetési ára 1 korona. Előfizetési pénzek Budapest, VII. Erzsébet-körút 29. sz. *Pálffy* Ferencz címére küldendők.

Magyar Sion egyházi irodalmi havi folyóirat március havi füzetét vettük a következő jeles tartalommal:

A templomi és alapítványi javak kezeléséről. *Trikal* József dr.-tól. — Nemzetünk és a Gondviselés. *Szilvek* Lajos dr.-tól. — Modern geologia. *Pethő* dr.-tól. — Irodalom és művészet. Rituale Romano-Veszprémiense a SSmo D. D. Leone PP. XIII. approb. Ism. L. — Goyau György (franciából fordította Kubinyi Viktor): A pápaság egyetemes története. Ism. Patássy dr. — Sulyok István: Dessewffy Sándor, csanádi megyés püspök szentbeszédei. Ism. Liberius. — Bardenhewer: Biblische Studien. V. 1. Die bibl. Flora von Fonck S. J. Ism. Kereszty V. dr. — Családi regénytár V. VI. (Sz. István-társ.) X. grófnő: Eszter. Ism. X. — Ilosvay Lajos: Kath. hitigazságok szentbeszédében. Ism. Liberius. — Szemző János: Üdvözlőnk példabeszédei. Ism. K. V. dr. — Vegyes közlemények. — Előfizetési ára fél évre 6 korona.

Igazságszolgáltatás.

Az új nagyvárad kir. ügyész üdvözlése. A nagyvárad kir. ügyési kar dr. Nagy Gézá, a Nagyváradra kinevezett kir. ügyészt kinevezetése alkalmából levélben üdvözölte. Dr. Nagy Géza az üdvözlő levélre válaszolva megköszönte szívélyes szavakban az előlegezett bizalmat és kérte az ügyési kar támogatását új állomásán.

A kir. ügyész mint értesülünk *április hó közepe táján* fogja hivatalát elfoglalni.

Mennyibe került a három esküdt-széki tárgyalás. A mult heti három esküdt-széki tárgyalás ismét szép summa pénzébe került az államnak. A törvényszék ugyanis tegnap utalta ki az esküdtek napi és fuvardiját, ami pár krajczár híján négyszázötven koronát tesz ki.

A tárgyaló terem humora. A komor törvényszéki tárgyaló terembe is néha belopódzik egy-egy kis humor. Különösen az új bűnvádi perrendtartás óta nem ritka, hogy kedélyes jeleneteknek tanui a törvény szigorú bírái. A tegnapi tárgyaláson is játszódott le egy ilyen jelenet.

A főltárgyalás után egy szegény földművelő vádolt előt az ítéletet hirdette ki az elnök,

amelyben a törvényszék elítélte pénzbüntetésre s a költségek viselésére.

Az elnök egymásután olvasta fel a tételeket.

... száz korona pénzbüntetés, husz korona mellékbüntetés, a panaszos részére 30 korona kártérítés, 20 korona utánjárás, a felmerült eddigi s a tanúk részére kiutalt 35 korona költségeket.

Az elítélt mikor végig hallgatta az ítéletnek ezt a részét megszólalt:

— De már kérem én azt nem fizetem meg, hiszen az ides apámnak sem volt annyi pénze!

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Harmathy Károly*.

5549 Marik János sikkasztás — helyben hagyva.
5566 Holhos Tógyer testisértés — helyben hagyva.

5570 Bereczki Gábor becsületsértés — visszatartva.

5640 Grünberger Jenő rágalmazás — helyben hagyva.

875 Agoston Lajos lopás — részben megváltoztatva.

5385 Szkurka János rágalmazás — helyben hagyva.

5419 Piros Sándor rágalmazás — helyben hagyva.

5420 Nagy Istvánné lopás — részben megváltoztatva.

5435 Pribel Ferencz testisértés — megváltoztatva.

5454 Almási János lopás — h. hagyva.

5454 Almási János lopás — h. hagyva.

5457 Opre Pálné testisértés — részben megváltoztatva.

ZENE ÉS MŰVESZET.

Zenekedvelők hangversenye. Ma vasárnap d. u. 5 órakor lesz a Csarnok nagytermében az idényben a második filharmóniai hangverseny. A zenekedvelő egyesületnek e hangversenye iránt nagy a közönség érdeklődése, a mely különben is elismeréssel adózik minden lehető esetben a derék testület amames munkája iránt, a melyen a város zenei életének ápolása és fejlesztése érdekében kifejtett és kifejt s a mely munkának legszebb jutalmát mindig a közönség elismerése és hála képezi.

A hangverseny műsora következő:

1. *Volkman* R. Serenáde Op. 52. Előadja a vonós zenekar.

2. *Tschaiikovszky* F. XI. sz. vonósnégyese. Andante caudabile tétele. Előadják *Schmerofszky* József, (I. hegedű), *Vomácska* József (II. hegedű), *Pásztor* Bertalan (mély hegedű), *Szmazsenka* Ernő. (kibőgő.)

3. *Gade* W. Novellák című művének Intermezzo tétele. Előadja a vonós zenekar.

4. *Beriot* K. IX. hegedű hangversenye. Zenekar kíséret mellett előadja Fényes Mártha.

5. *Jadassohn* S. Snite című művének Notturmo és Menuetto tételei. Előadja a zenekar, a fuvola szólómot játsza *Hranyiczky* Károly.

A hangverseny kezdete d. u. pontban 5 órakor.

Belépti díj: felnőttek részére 1 korona tanuló és gyermekek részére 50 fillér; karzat 40 fillér.

SZINHÁZ.

A két nyelvű színészet.

Budapest, márcz. 24. (Saj. tud. táv. Napok óta tárgyalják már úgy az Országos színészegyesületben mint a különféle konferenciákon a pozsonyi kétnyelvű színészet ügyét, hogy t. i. megengedjék-e egy statisztának, hogy a német előadásokon is játszassék. Az Országos Színészegyesület határozottan állást

foglalt ez ellen s ma Molnár Lászlót a színészegyesület elnökét Széll Kálmán miniszterelnök a Házban fogadta ez ügyben. A miniszterelnök határozottan ellenezte, hogy akár csak statiszták is a német előadásokon játszanak, dicsérte a színészegyesület állásfoglalását s kijelentette, hogy ez a kérdést iparkodni fog a magyarság sérelme nélkül megoldani.

A kolozsvári színház bezárva.

Kolozsvár, márcz. 22. (Saj. tud. táv.) Az egész városban nagy mérvben elterjedt influenza annyira meglepte a Nemzeti Színház tagjait is, hogy e miatt szükségessé vált a színház bezárása. Egy ideig a folytonos szerepcserélésekkel tudták a napi előadásokat megtartani, de most már a színház minden tagja beteg és így az igazgatóság, mely szintén beteg, az előadásokat bizonytalan időig beszüntetni volt kénytelen.

REGÉNY-CSARNOK.

A négy ezredes leány.

Írta: Dr. Vucskics Györgyné, Szilárdffy Blvira

5.

— Holnap — mondta komolyan a leány s a szeme ragyogott egy eddig is meretlen érzéstől.

— Itt?

— Itt volt a válasz.

— Ilyenkor?

Grätchen igent intett, s elvágott. A vadász nézett utána a meddig lehetett, s úgy gondolta, hogy az a szép lány elvitte a szívet! Grätchen elé már jöttek nővérei; a zsebük, sőt még a zsebkendőjük is tele volt mogyoróval!

— Hol voltál Grätchen? — kérdezte vigan Glädy — de elmaradtál!

— Elkószáltam a lovammal, nagyon szép a vidék!

— Pláne a hol mogyorófák vannak!

— Ne bolondozz! Hanem ülj a nyeregbe, aztán menjünk! Te is Liczy! aztán Allons!

Elindultak mind a hárman. A város végén találkoztak a tisztekkel, kik siettek utánuk!

— Aber mein Damen — hol voltak ilyen sokáig? összekerestük az egész várost — kérdezte a vörös Wiesen adjutáns.

Glädy jelentőségteljesen ütött mogyoróval teletömött zsebeire, s előre ürt, hogy megboszantja velök Laczházyt.

Haza értek, Liczy, Glädy vigan, szóltanul Grätchen. A tiszti cassinóba este aztán feltűnt különösen a kadétnak, hogy a fräulein Gräty nem dicséskszik bravourjaival, kicsit szelidebb tonusban beszél mindenkivel, de ja mi igazán csodálatos. nem simpfeli a civileket — sőt donner wetter, még pártjukra is áll. S még hozzá azt állítja hogy egy fess civil többet mutat mint egy tiszt! Quel blange!

Másnap délután Grätchen erősen invitálta Glädtyt mogyorózni, kit nem kellett sokáig kapa-czítani. Felnyeregelték a Lordot és Pannit ellovagoltak a mogyorósbá.

— Tudod mit Glädy, te itt maradsz mogyorót szedni, én elmegyek virágot gyűjteni! Nem félsz egyedül?

— Én?

— No jól van! Pá! Mindjárt jövök!

Grätchen dobogó szível indult el.

Valjon vár-e rám? Nem illetlenség, hogy én megjelenek rendez-vouson! Mit gondol felöllem, hisz csak egyszer találkoztunk! Eh! Azt mondom, mindennap erre lovagolok!

Milyen szép ember! — s hozzá elegáns, nem valami jött ment ember! Hogy is hívják? Igen! . . . Baán Miklós! Jó hangzású név!

— Ah! Mégis eljött!

Grätchen meglepetten nézett körül, s ott látta maga mellett Baán Miklóst! lóháton, jól-simuló lovagló ruhában!

— Ugy vártam . . . azt hittem elfeledi ígéretet . . .

Glädy piros lett.

— Igen eljöttem mert . . . Istenem! Mondja őszintén Baán ur mit gondol felöllem!

— Engedje, hogy arról máskor szóljak!

— Én magam is furcsána s helytelen dolognak tartom, hogy eljöttem, de . . .

— Csak mondja tok, Kérem engedje meg, hogy nevén szólítsam.

— Nem bánom!

— De én nem szólítom ám Grätchennek — hanem Margitnak . . . ugy németesen hangzik, így szebb!

A lány elmosolyodott a naiv kívánság halatára!

— Nézze Baán, amott van egy csomó Margit virág, tépje le hozza nekem! Nagyon szeretem a virágot!

Baán sietett elegett tenni a kívánságnak; s míg a virágokat tépte, úgy érezte, hogy az a szőke lány úgy vonzza!

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Alulírottak a községi elemi iskolai tan-testület nevében a leghatározottabb módon tiltakozásunkat fejezzük ki a Réz Mihály felügyelő-igazgató ur ügyében kiküldött bizottság nyíltan kifejezésre juttatott ama föltevése ellen, mintha mi a Réz Mihály felügyelőnk iránt érzett és egy a tekintetes községi iskolaszékhez beadott memorandumban kifejezésre juttatott bizalmi nyilatkozattal a bizottságot hozandó ítéletében presszionálni akartuk volna. Tiltakozunk pedig azért, mert érezzük, tudjuk, hogy annak a gyanunak még az árnyéka is távol állott a mi sziveinktől. Hogy eme tiltakozásunknak nyíltan is kifejezést adunk: azzal önmagunknak tartozunk — s az ország színe előtt a nagyváradi községi elemi iskolai tan-testület erkölcsi reputációja megvédelmezését pedig kötelességünknek tartjuk.

Gyámság alatt mi nem állunk s korunkban, midőn a szabad vélemény nyilvánítás nem csupán testületeknek, hanem egyeseknek is meg van engedve, a tiltakozásnak ily módon való kifejezésre juttatását emberi méltóságunk is megköveteli.

Egyszerűen kijelentjük, hogy bennünket a bizalmi nyilatkozat betérjesztésekor tisztán és kizárólag a Réz Mihály felügyelő igazgatónk iránt táplált érzelmek és az igazság vezettek, amivel sem a bizottság, sem a tekintetes iskolaszék elítélő nyilatkozatára alkalmat és okot nem szolgáltatunk; ép ezért visszautasítjuk a szabadszó kimondásának korlátok közé való szorítására irányuló minden törekvést, valamint tiltakozunk az ellen is, hogy akár testületünket, akár annak egyes tagjait véleményük szabad kimondásában bizottság vagy akár felettes hatóság is efféle szájkosarazási kísérlettel megakadályozza. Nagyvárad 1900 mácz. 24.

A tan-testület részéről, mint a felügyelő igazgatónak bizalmat szavazó gyűlés összehívói.

Bodnár János
Vaday József
Balogh Károly.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

TAVIRATOK.

Transzvál.

Warrenton, márcz. 23. (Reuter.) Az ellenség tegnap a hid őrsége ellen heves puskatüzélést kezdett, a melyre az angolok időről időre feleltek. A tüzéség nem lépett akcióba. Valószínű, hogy a folyón való átkelés elkeseredett harczzal fog

járni. Ideérkezett hírek szerint az Oranje északnyugoti határán lakó farmereket, a kik már visszatértek otthonukba, visszarendelték és utasították, hogy a folyón át Transzválba menjenek.

London, márcz. 24. A Reuter-ügynökség jelenti Kronstadtból: A kormány ragaszkodik az elszánt ellenálláshoz. A kommandókat nagy számmal mozgósítják. A burgherek elszántabbak, mint valaha. Steyn elnök proklamációt bocsátott ki, amelyben felszólítja a burghereket, hogy a fegyverre hívásnak engedelmességedjenek, az angoloknak semmiképen segítségükre ne legyenek, a fegyvert le ne tegyék, ha csak a végső szükség nem kényszeríti rá őket. A ki ez ellen vét, azt mint hazárulót a legszigorubbán fogják büntetni.

KÖZGAZDASÁG.

Olaszbor. Olaszország hordóborkivitelének mennyisége az 1899. évben 2.386,964 hektoliter volt, mely mennyiség az 1898. évben kivitt 2462,854 hektoliterrel szemben 75,890 hektoliternyi csökkenést mutat. Az Olaszországból az 1899. évben kiszállított bor értéke 66.993,141 lírát tett, vagyis 383,785 lírával többet, mint az 1898. évben.

Az Olaszországból a monarchiába behozott hordóbor mennyisége — az olasz hivatalos áruforgalmi statisztikai kimutatás szerint — az 1899. évben 1.239,480 hektolitert tett, vagyis 43,501 hektoliterrel kevesebbet, mint az 1898. évben. (1905.)

Relc Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Ertéktőzsde.

Budapest, márczius 24.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—	376.10
Magyar hitel	—	—	—	—	—	375.50
Allamvasut	—	—	—	—	—	823.—
Rimamurányi	—	—	—	—	—	311.75
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—	230.50
Salgótarjáni	—	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—	—

Határidők.

Budapest, márczius 24.

Buza októberre	—	—	—	—	—	7.73
Buza áprilisra	—	—	—	—	—	7.53
Uj tengeri	—	—	—	—	—	5.43
Rozs okt.	—	—	—	—	—	6.59
Zab okt.	—	—	—	—	—	4.93
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. márczius 24-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	—	97.80
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	—	93.55
Magyar vasuti köcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	—	101.—
Magyar vasuti köcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	—	—	—	—	—	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	—	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	—	93.25
Italiméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	—	98.40
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	—	94.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-köcsön	—	—	—	—	—	164.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek köcsön	—	—	—	—	—	141.75
Osztrák járdék papírban	—	—	—	—	—	99.05
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	—	—	98.75
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	—	—	98.25
Osztrák korona járdék	—	—	—	—	—	99.20
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	—	136.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	—	17.90
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	—	751.—
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	—	—	753.60
Párisi vista	—	—	—	—	—	96.45
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	—	19.31
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	—	118.65
London vista	—	—	—	—	—	242.85
20 márkás arany	—	—	—	—	—	23.67

A szerkesztőúr felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A
Nagyvárad **Takarékpénztár**
tisztelettel jelenti ügyfeleinek
és a nagyérdemű közönségnek,
hogy üzleti helyiségeit
az emeletre helyezte át.

276—1900 számhoz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1900 évi V. I. 235. számú végzésével Dr. Fuchs Sándor bpesti ügyvéd által képviselt Sulkö és Winternitz felperes részére **Rákosi Károly** alperes ellen 450 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 629 kor. becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Nogáll utca 521. sz. házban leendő megtartására határidőül 1900 évi márczius hó 26 napján délelőtt 11 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok, kocsik, szán s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes a határidő hirdetéseknek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Nagyváradon, 1900. évi márczius hó 5-ik napján.

Véniss Béla,
kir. bir. végrehajtó.

270.—1900. számhoz.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1900 évi V. I. 88 számú végzésével Dr. Meller Mór bpesti ügyvéd által képviselt Schnek és Kohnberger felperes részére Révész Samu utóda alperes ellen 200 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 3859. kor. 60 fill. becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes üzletében Nagyváradon Nagypiacz téren leendő megtartására határidőül 1900 évi márczius hó 26. napján délelőtt 10 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt bóraru s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetéseknek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Nagyváradon, 1900. évi márczius hó 5. napján.

Véniss Béla,
kir. bir. végrehajtó.

STUFLESSÉR FERDINAND

szobrász és oltár építő,

St-Ulrich-Grödenben, Tirol,ajánlja fából készült, több színre festett
szent szobrait.

Magasság centiméter 80 100 120 140 160 170 180

arany szegélylyel ára frt 23 35 50 68 84 100 115
Oltárokról és keresztutakról árjegyzéket és költséget ingyen és bérmentve küldök.

O szentsége XIII. Leó pápa által 1894-ben kitüntetve.

Épített és szállított oltárokat szent szobrokkal a budapesti Carmelita templomba, Kassára, Temesvárra, Szabadkára, Ujvidékre, Bajmókra, Zentára és M.-Radna Lippára.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszert ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésnek alkalmaztatik közvényűnél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszert, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebb-bertéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállítók.

A PALLAS NAGY LEXIKONA**PÓTKÖTETEI**

mint e munka XVII-ik (A—J) és XVIII-ik (K—Z) kötetei f. évi márczius hó 25-én fognak megjelenni.

E két kötetben mindaz benne van, a mi a munka megindítása óta mai napig az emberiség ismereteit gazdagította, valamint mindaz a hiány pótolva van benne, a mely e munka I—XVI-ik kötetében észlelhető volt.

A mint tudjuk — egy Lexikon, mely éveken át szerkesztetik és adatik ki — bárminő tökélyre is törekszik — éppen a lassu megjelenés természet szerű processusa folytán bizonyos hiányokat, hibákat, hézagokat, aránytalanságokat soha sem kerülhet ki.

Ezeknek pótlására vannak hivatva a pótkötetek. Csak ezekkel együtt állhat a nagyjelentőségű mű gyakorlatilag is az ismeretek mai állapotának színvonalán.

A pótkötetek beszerzése tehát kikerülhetetlen mindenkire nézve, a ki az alapmunka birtokában van és meg vagyunk róla győződve, hogy e köteteket a Nagy Lexikon minden vevője meg is fogja venni.

A pótkötetek igen diszesen vannak kiállítva — terjedelmük 52—52 iv szöveg és számos műmelléklettel, valamint szövegábrával vannak diszítve.

1—1 kötet ára 12 Korona.

A köteteket kívánatra havi 4 koronás részletfizetés ellenében is szállítom.

További pótkötetek kiadása nincs tervbe véve — a mennyiben remélhető, hogy a Nagy Lexikon most forgalomban levő első kiadása a legközelebbi években teljesen el fog fogyni.

Előjegyzéseket már most elfogad és megjelenés után pontosan eszközöl

LÁNG JÓZSEF

könyv-, zenemű- és papirkereskedése,

Nagyvárad, Fő-utca.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bírósági végrehajtó ezenél közhirre teszi, hogy a nagyvárad-városi kir. járásbírósnak 1900. évi V. I. 215. számú végzésével dr. Vincze Ignác ügyvéd által képviselt Pick Testvérek felperes részére Mérton Manó alperes ellen 193 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 770 kor. becsült ingóságokra a nagyvárad-városi kir. járásbírósnak fenti számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon, Kisposta utca 344. számú házban leendő megtartására határidőül 1900. márczius 27. napján délelőtti 11 órája tüzetik ki, mi-

kor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben résztkire a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Nagyváradon, 1900 évi márczius hó 12. napján.

Csathó Jenő,
kir. bír. végrehajtó

Kugler Cherbeand összes gyártmányának egyedüli főraktára.

Van szerencsém igen tisztelt vevőim b. tudomására hozni, hogy a

bőjti idényre

szükséges eledelek legnagyobb választékban raktáromon vannak. U. m.: különféle halak, **Áztatott tőkehal. Valódi francia szardínia championnal.** Mindenféle csemege vaj, turó és sajtok, továbbá különféle conserv és befőttök.

168 féle magyar, francia spanyol bor és pezsgő, továbbá francia és magyar cognac.

Kádár János

(Nagyvárad, Bazár-szoros).

Áztatott tőkehal.

Lalbach savanyított répa.

Hidrogenított lenmagolaj.

Szabadalmazott OXYGEN VIZ.

Előállítási helyek:

London, Páris, Berlin, Köln, Hamburg, Bécs, München, Drezda, Budapest, Kolozsvár, Nagyvárad, Miskolc, Debreczen, Kassa, Kanizsa stb.

A modern Hygienia követelményeinek megfelelően

sűrített oxigénből, (élely)

tehát azon elemből, mely nélkül nem élhetünk és mely új életerőt ad,

készített kitünő ízű

üditő ital

továbbá **vérszegényeknél, gyomor-, bél-, tüdő-, cukor-** (diabetes) és **szívbetegségek**nél

kiváló gyógyhatású ital

K A P H A T Ó

a gyógyszerárakban, előkelő szállodák, vendéglők, kávéházak, fűszerüzletekben, valamint

a készítőnél:

az „**OROSZLÁN**“ gyógyszerárban. Nagyvárad, Nagypiac-tér.

Egy üveg ára házhoz szállítva 12 fillér.

Ugyanott kapható gumi tömlőkben

OXYGÉN belélegzésre.

Naponként friss töltés.

Házhoz szállítás.

Telefon 335. szám.

Vidéki megrendeléseket elfogad és a t. közönség szives támogatását kéri

Sternthal Sándor,
gyógyszerész.

RÉVÉSZ SÁNDOR női, férfi divatáru és confection-terme

(Maison de Luxe.)

BUDAPEST, Csömöri-ut 6.

Mesteri szabással készítek ELEGÁNS *
ÖLTÖZÉKET, különleges szövetekből. * *

Divattermem párizsi mintára van * *
berendezve és a toiletteokat eredeti
modellek után készítem. * * * * *

Női kalapokat s azok átalakítását * *
eredeti modellek mintájára MÉRSEKELT
ÁR mellett eszközölöm. * * * * *

Alsó (jonpon), divatkelme, ernyő (nap és eső), fátyol, fehérenemű, férfi-kelengye, függöny, fűző (mieder), gyermek-kelengye, illatszer, ingek (blouse), keztyű, mosó (cretton batist de laine), nyak-diszek (jabot), női-kelengye, selyem és szőnyegárak versenymentes beszerzési telepe.

SZIGORU ÜZLETI ELVEK.

Nagyságos asszonyom! Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagybecsült tudomására hozni, hogy tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit úgy mint ezideig, a jövőben is szigorúan olcsó szabott árak mellett a legújabb (heante noveanté) és legjobb kivitelben beszerezhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedéseknek, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy az idejekorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által, az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba.

20 koronán felüli rendelvényeket bérmentve szállítok; idegen szövetből is készítek toiletteket. — Amidőn még az alantokról szives tudomást venni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelvényeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról cégem hírneve kezkesedik.

Kitünő tisztelettel

Révész Sándor.

Altalános
megjegyzések
vidéki rendel-
vényekre vo-
natkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árukért: meg nem felelőt vissza veszek és kívánatra az értetett összegét is vissza térítem.
Levélbeli rendeléseket lelkiismeretes teljesítek.
Választék küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkből eszközölöm; meg nem felelő áruért az összeget postafordulattal vissza küldöm.
Rendelményeket beérkezés napján pontosan intézek el.
Mérték után készülő rendelvényeket lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében mintadarabot kérek.
Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találok a cikk megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik.